

✉ Umsagnarbeiðni: Efnistaka við Affall í landi Vorsabæjar í Rangárþingi eystra

Búið til	21.6.2021 09:11:10
Höfundur	Lovísa Ásbjörnsdóttir
Sent	18.6.2021 12:02:36
Tilheyrir	📁 202105-0036 - Efnistaka við Affall í landi Vorsabæjar í Rangárþingi eystra, Umsagnarbeiðni.

Efni

Umsagnarbeiðni: Efnistaka við Affall í landi Vorsabæjar í Rangárþingi eystra
--

Upplýsingar

Vinnsla

Sent	18.6.2021 12:02:36	Staða	Imported
Eigandi		Tímamörk	
Skjalalykill	42-0 Umsagnir almennt		
Lykilorð			

Þátttakendur

Frá	Lovísa Guðrún Ásbjörnsdóttir - NI (Lovisa.G.Asbjornsdottir@ni.is)
Til	Sigurdur.Asbjornsson@skipulag.is

Innihald

Tilvísun í mál nr. 202105-0036 (BK, LA)

Vísað er til bréfs frá Skipulagsstofnun, dags. 21. maí 2021, þar sem óskað er eftir umsógn Náttúrufræðistofnunar Íslands um hvort efnistaka við Affall í landi Vorsabæjar, Rangárþingi eystra Vesturbyggð, skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Náman er skilgreind í gildandi aðalskipulagi og efnistaka í landi Vorsabæjar hófst árið 2019, en framkvæmdaraðili er með framkvæmdaleyfi til að vinna allt að 49.000 m³ af malarefni. Fyrirhuguð framkvæmd felur í sér efnistöku á allt að 630.000 m³ af malarefni til viðbótar á sama svæði. Heildarefnistaka á svæðinu verður því 679.000 m³ og heildarröskun um 22,6 ha. Áætlaður vinnslutími er um 20-25 ár.

Náttúrufræðistofnun hefur farið yfir frummatsskýrslu Hólaskarðs ehf. og telur að í henni komi fram nauðsynlegar upplýsingar um framkvæmdina og þau áhrif sem hún kann að hafa á þá þætti sem eru á verksviði Náttúrufræðistofnunar.

Náttúrufræðistofnun gerir eftirfarandi athugasemdir:

Varðandi fuglalíf á framkvæmdasvæðinu telur Náttúrufræðistofnun að frummatsskýrsla þurfi að styðjast við nýjustu rannsóknir og vöktun á fuglalífi. Í skýrslu Náttúrufræðistofnunar Íslands frá 2014 er tekin saman vöktun fuglalífs við Bakkafjöruveg á árunum 2007-2014 (<https://utgafa.ni.is/skyrslur/2014/NI-14008.pdf>) og er það sama talningarsvæði og frummatsskýrsla byggir á frá 2007. Í skýrslunni kemur m.a. fram að almennt er **þéttleiki spóa á svæðinu mikið hærri en hann var 2007.**

Á bls. 26 stendur (feitletrun NÍ) „Fuglalíf er almennt fremur rýrt í auravist en þar má helst finna heiðlóu, spóa, sandlóu og **kjóa**. Í stórgrýttu landi finnst einnig **snjóttillingur** og steindepill og á svæðum við sjó má mögulega finna **skúm**. Það sama á við um starmóavist (L10.3) en þar er fuglalíf einnig rýrt og algengustu

varpfuglar eru heiðlóa, lóupræll og þúfutittlingur. Þessar tegundir eru **ekki á válista** en eru þó ábyrgðartegundir Íslands. Lykilvistlengi þessara tegunda eru þó ekki sú vistgerð sem er ríkjandi á framkvæmdasvæði, þ.e. auravist."

Náttúrufræðistofnun bendir á að þó að tegundafjöldinn sé kannski ekki ýkja mikill þá er þéttleiki einstakra tegunda hárá sambærilegu svæði við Bakkafjöruveg og má þar t.d. nefna spóa og lóupræl. Reyndar er það svo að þéttleiki spóa á snöggglendum áreyrasvæðum á Suðurlandi er líklega með því hæsta sem þekktist í heiminum (Katrínardóttir o.fl. 2015). Kjói er einnig algengur varpfugl á slíkum svæðum en **hann er á válista sem tegund í hættu** (<https://www.ni.is/midlun/utgafa/valistar/fuglar/valisti-fugla>) (<https://www.ni.is/midlun/utgafa/valistar/fuglar/valisti-fugla>).

Þó það sé ólíklegt að skúmur verpi á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði þá er hann á válista sem tegund í bráðri hættu sem og snjótittlingur sem er tegund í nokkurri hættu. Auk þess flokkast ekki allar tegundir sem þarna eru listaðar upp sem ábyrgðartegundir þó að flestar geri það (sjá nánar: <https://www.ni.is/greinar/forgangstegundir-fugla>).

Á bls. 26 stendur „Suðurlandsundirlendið hefur alþjóðlega þýðingu sem varpland fyrir himbrima, álf og skúm og á fartíma fyrir álf, heiðagæs, blesgæs og grágæs. Ráðandi vistgerðir á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði eru ekki eftirsóknarverðar m.t.t. búsvæða þessara fugla."

Þessi fullyrðing er fullbrött og a.m.k. röng í tilfelli skúms. Þrátt fyrir að það sé ólíklegt að hann verpi á þessu tiltekna svæði þá verpir hann í auravist upp með Markarfljóti. Í áður nefndri skýrslu Náttúrufræðistofnunar kemur einnig m.a. fram að mikið er um grágæsir við Markarfljót og á nærliggjandi svæðum, hvort sem er á varptíma, fellitíma eða fartíma.

Á bls. 29 kemur fram að ekki sé vitað hvort tegund á válista verpi innan eða við framkvæmdasvæðið og telur Náttúrufræðistofnun að það þurfi að kanna t.d. varðandi kjóa.

Í samantekt um niðurstöður matsvinnu á bls. 3 stendur um fugla: „Bein áhrif felast í því að gróður innan efnistökusvæðis mun raskast og að hluta til hverfa, sem hefur áhrif á fuglalíf á svæðinu. Búsvæði mun því raskast en að sama skapi mun einhver breyting verða á þeim tegundum sem sækja í svæðið að framkvæmdum loknum, sérstaklega með tilkomu andfugla á tjarnirnar sem myndast við efnistöku. Á heildina litið eru áhrif á fuglalíf því talin óveruleg, tímabundin og ná ekki til umfangsmikils svæðis, auk þess að samræmast ákvæðum laga og reglugerða og almennri stefnumörkun stjórnvalda." Náttúrufræðistofnun getur ekki tekið undir það að áhrif á fuglalíf séu óveruleg og tímabundin þegar tegundasamsetning fugla verður breytt eftir að framkvæmdum lýkur.

Á bls. 12 stendur: „Útfærsluatriði framkvæmdarinnar og vinnulag á framkvæmdatíma miða að því að lágmarka mögulega neikvæð umhverfisáhrif framkvæmdarinnar." Náttúrufræðistofnun telur það jákvætt og leggur til að framkvæmdaraðili taki tillit til fuglalífs á svæðinu yfir varptíma og lágmarki, eins og hægt er, hverskonar truflun vegna efnistöku s.s. umferð og hávaða.

Náttúrufræðistofnun vill koma þeim tilmælum til framkvæmdaraðila að gengið sé jafnóðum frá þeim hluta námusvæðisins í landi Vorsabæjar eftir því sem efnistöku lýkur, eins og kemur fram í kafla 7.2. um mótvægisáðgerðir og vöktun. Þannig má lágmarka sýnileika námunnar, endurheimta raskað vistkerfi á skemmri tíma og draga úr hættu á sandfoki. Þá þarf framkvæmdaraðili, Hólaskarð ehf., einnig að ljúka frágangi á efnistökusvæðinu við Affallið.

Virðingarfyllst,
Lóvísa Ásbjörnsdóttir

.....
Náttúrufræðistofnun Íslands / Icelandic Institute of Natural History
Urriðaholtsstræti 6-8, 220 Garðabær.
Sími/Tel: (354) 5 900 500. www.ni.is (<http://www.ni.is/>)

NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS

Heimildir:

Katrínardóttir B., J.A. Alves, H. Sigurjónsdóttir, P. Hersteinsson, T.G. Gunnarsson 2015. The Effects of Habitat Type and Volcanic Eruptions on the Breeding Demography of Icelandic Whimbrels *Numenius phaeopus*. PLoS ONE 10(7): e0131395. DOI:10.1371/journal.pone.0131395 (<http://doi.org/10.1371/journal.pone.0131395>)

Kristinn Haukur Skarphéðinsson, Svenja N.V. Aughage og Guðmundur A. Guðmundsson: Bakkafjöruvegur. Vöktun á fuglalífi 2007-2014. Skýrsla NÍ-14008. Unnið fyrir Vegagerðina. <https://utgafa.ni.is/skyrslur/2014/NI-14008.pdf>

Kæru viðtakendur:

Rangárþing eystra, Fiskistofa, Heilbrigðiseftirlit Suðurlands, Minjastofnun Íslands, Náttúrufræðistofnun Íslands og Umhverfisstofnun.

Skipulagsstofnun var rétt í þessu að póstleggja til ykkar frummatsskýrslu um efnistöku við Affall í Rangárþingi eystra. Með skýrslunni fylgir umsagnarbeiðni þar sem við óskum viðbragða ykkar fyrir 18. júní nk.

Skýrslan fylgir einnig með sem viðhengi með þessum pósti ef það mætti greiða fyrir vinnu ykkar.

Virðingarfyllst

Sigurður Ásbjörnsson

Sigurður Ásbjörnsson

sérfræðingur, svið umhverfismats / Specialist, Environmental Assessment

Skipulagsstofnun - National Planning Agency

Borgartún 7b, 105 Reykjavík, Ísland - Iceland

sími 595 4100

Sigurdur.Asbjornsson@skipulag.is

www.skipulag.is

www.facebook.com/skipulagsstofnun

Viðhengi

image.png (6 KB)